

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до пункту 14⁴
розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про
загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо спрощення
процедури підтвердження факту неодержання пенсії від органів пенсійного
забезпечення Російської Федерації військовослужбовцями та ветеранами»
*(реєстр. № 15023 від 10.02.2026)**

***Анотація.** В інформаційній довідці представлено результати аналізу проекту Закону України «Про внесення змін до пункту 14⁴ розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо спрощення процедури підтвердження факту неодержання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації військовослужбовцями та ветеранами» (реєстр. № 15023 від 10.02.2026).*

***Ключові слова:** військовослужбовці, ветерани, тимчасово окуповані території, військова служба, пенсії, Пенсійний фонд України.*

Вступ

Питання підвищення рівня соціального захисту та ефективності реалізації прав військовослужбовців і ветеранів залишаються одними з найбільш чутливих у системі соціальних гарантій держави. Особливо це стосується військовослужбовців і ветеранів, які проживали на тимчасово окупованих територіях України або під час тимчасової окупації територій виїхали на підконтрольну Україні територію та були призвані на військову службу за призовом під час мобілізації на особливий період, або прийняті на військову службу за контрактом у період дії правового режиму воєнного стану, або звільнених з військової служби.

Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»¹ встановлено, що виплата пенсій / страхових виплат громадянам, які проживають на тимчасово окупованих територіях, а також тим, які виїхали з тимчасово окупованих територій, проводиться за умови підтвердження інформації про неотримання виплат від Російської Федерації.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про деякі особливості виплати пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та страхових виплат за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 11 лютого 2025 року № 299² затверджено «Порядок виплати пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та здійснення страхових виплат за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, особам, які тимчасово проживають за межами України, або проживають на тимчасово окупованих Російською

¹ Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 9 липня 2003 року № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>

² Про деякі особливості виплати пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та страхових виплат за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2025 року № 299. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/299-2025-%D0%BF#Text>

Федерацією територіях України, або виїхали з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України та проживають на підконтрольній Україні території». Порядком передбачено, що неотримання пенсії (щомісячного довічного грошового утримання), страхових виплат від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації підтверджується повідомленням про це органу Пенсійного фонду України у заяві про призначення, поновлення та продовження виплати пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) встановленої форми.

Наразі Пенсійний фонд України запровадив сервіс, який дозволяє дистанційно подати повідомлення про неотримання пенсій та / або страхових виплат в іншій державі, зокрема від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації, через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України³.

Основна частина

Проект Закону України «Про внесення змін до пункту 14⁴ розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо спрощення процедури підтвердження факту неoderжання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації військовослужбовцями та ветеранами» (реєстр. № 15023 від 10.02.2026)⁴ (далі – законопроект), як зазначено в пояснювальній записці, має на меті спрощення процедури підтвердження факту неoderжання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації та виключення з такої категорії військовослужбовців і ветеранів⁵.

Законопроектом пропонується внести зміни до пункту 14⁴ розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», доповнивши його пунктом другим, який передбачає, що інформація про проходження (звільнення) з військової служби осіб, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у період дії воєнного стану, та осіб, звільнених з військової служби, автоматично може використовуватися органами Пенсійного фонду України для підтвердження факту неoderжання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Розглянувши законопроект, вважаємо за доцільне висловити таке.

Пропозиція законопроекту щодо запровадження спрощеної процедури для підтвердження факту неoderжання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації військовослужбовцями і ветеранами, які проживали на тимчасово окупованих територіях України, або під час тимчасової окупації

³ У Пенсійному фонді України розширили можливості сервісу повідомлення про неотримання виплат від рф. Вебпортал Пенсійного фонду України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2173378-u-pensijnomu-fondi-ukrayiny-rozshyryly-mozhlyvosti-servisu-povidomlennya-pro-neotrymannya-vyplat-vid-rf/>

⁴ Проект Закону «Про внесення змін до пункту 14-4 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо спрощення процедури підтвердження факту неoderжання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації військовослужбовцями та ветеранами» (реєстр № 15023 від 10.02.2026). Картка законопроекту. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/69591>

⁵ Там само.

територій виїхали на підконтрольну Україні територію та були призвані на військову службу за призовом під час мобілізації на особливий період, або прийняті на військову службу за контрактом у період дії воєнного стану, або звільнених з військової служби, не викликає заперечень.

Водночас потребує комплексного перегляду та удосконалення діючий механізм підтвердження інформації про неоподаткування пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації громадянами України, які проживають на тимчасово окупованих територіях України або під час тимчасової окупації територій виїхали на підконтрольну Україні територію. Це зумовлено тим, що наразі фіксуються численні випадки неправомірного припинення пенсійних виплат зазначеним категоріям осіб через неможливість проведення заходів щодо підтвердження інформації про неоподаткування пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації⁶.

Висновки

Удосконалення законодавства з метою підвищення рівня соціального захисту та ефективності реалізації прав військовослужбовців і ветеранів є надзвичайно важливим та актуальним.

Водночас розв'язання проблем зі спрощення процедури підтвердження факту неоподаткування пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації та поновлення виплати пенсій громадянам України, які проживають на тимчасово окупованих територіях України або під час тимчасової окупації територій виїхали на підконтрольну Україні територію, потребує комплексного підходу та має включати чіткі, доступні й недискримінаційні механізми підтвердження відповідної інформації.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

⁶ Правозахисники звернулися до Уряду із закликом терміново вжити заходів для відновлення виплати пенсій громадянам України: ЗВЕРНЕННЯ. URL: <https://r2p.org.ua/page/pravozakhysnyky-zvernulysia-do-uriadu-zi-zvernenniam-shchodo-masovoho-prypynennia-vyplaty-pensii-u-sichni-2026-roku>